

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratora po dogovoru

PONEDELJSKI

SCLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun Ljubljana 15.179. Telefon št. 2692

Split kralju Zedinitelju

Veličastno odkritje spominskega svetilnika po kralj. namestniku dr. Peroviču

Split, 8. dec. m. Danes je bil tu zelo slovesno odkrit spominski svetilnik na čast blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Odkritju tega svetilnika je prisostvovala ogromna množica ljudstva, ki jo cenijo na 300.000 duš. Med odličniki so se te spominske svečanosti udeležili kraljevi namestnik dr. Ivo Perović, ki je zastopal Nj. Vel. kralja Petra II., predsednik senata dr. Ljubomir Tomašić, predsednik Narodne skupščine Čirič, odposlanec kr. vlade minister za telesno vzgojo naroda Mirko Komnenović, zastopnik ministra vojske in mornarice general Marjančič, ban

primorske banovine Jablanović, predsednik splitske občine Karkotič ter večje število senatorjev in poslancev.

Slovesnost se je pričela z govorom predsednika odbora JS dr. Ivana Tartaglie, ki se je v svojem govoru spomnil velikega kralja ob priliki njegovega prihoda na Jadran leta 1910, ko je bil še prestolonaslednik. Ob koncu svojega govora je dr. Tartaglia prosil kr. namestnika dr. Ivo Peroviča, da odkrije spominski svetilnik.

Namestnik dr. Perović je odkril spominski svetilnik s sledečim govorom:

ce. Vseh vencev je bilo 80. Cel hribček jih je bil in so v svoji pistosti barv nudili nepozabljiv vtis na vse prisotne množice.

Po polaganju vencev je narod korakal mimo v ganljivem mimohodu ter se spominjal tužnih dni, ko je sprejemal na jugoslovanska tla svojega mrtvega kralja. Ko to poročamo, se še vedno valijo množice mimo spomenika, vedno nove prihajajo iz mesta. Med njimi so priprosti kmetje v največjem številu zastopani.

Slovesnost je bila prenešana na ladjo »Dubrovnik«, ki je pred enim letom prepeljala v užaloščeno domovino mrtve ostanke kralja Zedinitelja. Na ladji se je dr. Stalio še enkrat spominjal tragičnih dogodkov lanskega leta ter v imenu Jadrana, ljudstva, ki ob njem prebiva, kakor vsega jugoslovanskega naroda prisegel zvestobo idejam pokojnega kralja, ki naj, kot novi spominski svetilnik vedno svetijo nad veliko domovino, ki jo je zedinit.

Kongres Zveze mest

Sušak, 8. dec. b. Danes ob 9 dopoldne se je tukaj začela skupščina Zveze mest kraljevine Jugoslavije. Navzoči so bili tudi delegati iz Ljubljane, Maribora in Celja. Potem ko so bila sprejeta poročila odborov, je bilo sklenjeno, da ostane sedež Zveze še nadalje v Zagrebu. Poleg zagrebskega predsednika bosta uživala predsedniški položaj še župana iz Belgrada in Ljubljane. Sprejeta je bila resolucija, s katero se zahteva sprememba zakona o mestih, uvedba tajnih volitev v mestne svete in pa glasovalna pravica za ženske.

Kongres hišnih posestnikov

Zagreb, 8. dec. b. Danes je bil tukaj kongres hišnih posestnikov iz vse države. Na njem so bili tudi delegati iz Ljubljane, Maribora in Celja. Med drugimi je govoril tudi delegat iz Ljubljane gosp. Hrovatin, ki je zahteval, da se hišnim posestnikom vrnejo odzete pravice. Sprejeto so bile resolucije v tem smislu na vlado.

Važna opozorila davkarijam

Belgrad, 8. dec. AA. Davčni oddelek finančnega ministrstva je pozval davčne uprave, naj pozovejo obvezance davka na rente, da predložijo davčne prijave za leto 1936 v času od 1. do 31. januarja 1936. Ko bodo davčne uprave prejele od občin vse davčne prijave, predložene v rednem ali izrednem roku 15 dni, jih bodo uredile skupaj s tistimi, ki so jih pri njih neposredno izročili, in bodo sestavile za vsako občino seznam davčnih obvezancev, ki niso predložili svojih prijav. Te davčne obvezance bodo davčne uprave pozvale vsakega posebej, da predložijo prijave v roku 20 dni, to je do 28. februarja 1936.

Finančno ministrstvo je opozorilo davčne uprave, da individualno pozovejo k predložitvi prijav tudi vse tiste osebe, ki niso predložile teh prijav v določenem roku, a uprave o njih mislijo, da imajo dohodke, ki so podvrženi rentnemu davku. Uprave bodo obenem naročile občinam, da za vsako osebo, ki ni predložila prijave, a po vednosti občine ima dohodke, podvržene rentni, uradno sestavijo poročilo in ga pošljejo davčnemu uradu skupaj z davčnimi prijavi. Finančno ministrstvo je davčne urade posebej opozorilo, da obdavčijo s tem davkom tudi dohodke od zakupnine na zemljo, če je zakupnina večja od katasterskega čistega dohodka, ali ako je dvorišče do 500 kvadratnih metrov oddano v zakup, ločeno od poslopja. Enako je s poslopji, izdanimi v najem, čeprav se po čl. 30 zakona ne smatrajo za poslopja. Obdavčiti je treba tudi rentne dohodke, ki se izplačujejo v inozemstvu, kakor odškodnine za patente, licence, trgovske znamke itd. Istega značaja so tudi odškodnine, ki jih kartelirana podjetja izplačujejo drugim, n. pr. za ukinitev dela, za izključno prodajno pravico itd. Vsi taki prejemniki morajo biti v bodoče obdavčeni 15%.

Proučevanje davčnih prijav formalno in materialno se ima dokončati do marca 1936.

Dalje je davčni oddelek finančnega ministrstva opozoril davčne urade, da je zakon o proračunskih dvanajstlinah za leto 1935-36 glede rentnega davka izpremenil čl. 60, 61, 68 in 69.

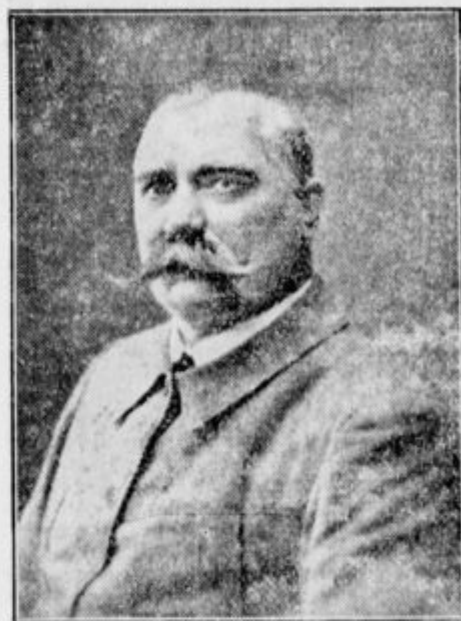
V čl. 60 je prišel nov odstavek, po katerem so ovajalske nagrade oseb, ki jim odkrivanje davčnih krivd ne spada v njihovo uradno dolžnost, podvržene rentnemu davku.

V čl. 61, prvi odstavek, je prvi odstavek izpremenjen in se glasi: »Izvezni obresti od hipotekarno zavarovanih terjatev in primerov odbitja davka po čl. 71 niso rentnemu davku podvrženi dohodki, ki jih dobiva obvezanec pridobnine za katero dokaže, da dejansko izvira iz njegovega poslovanja in da je kot taka prijavljena davčni oblasti in vsebovana v dohodku, podvrženemu pridobnini.«

V čl. 69 je prišla nova določba, ki se glasi: »Davek na rente, ki se pobira posredno preko upnikov po čl. 71, znaša 6%, to je 6 Din za vsake 100 Din davčne osnove.« Za druge obresti se bo plačeval tudi v bodoče davek za 12% oziroma 15% po višini obrestne mere.

Obresti za dolgove v inozemstvu so podvržene rentnemu davku samo do zneska 8% obrestovanja. Če obrestovanje preseže ta odstotek, je ta pribitek obresti podvržen družbenemu davku.

Tudi v čl. 46 zakona o proračunskih dvanajstlinah za leto 1935-36 je prišla določba, po kateri se lahko prenese odmera in izterjanje davka na rente na tiste davčne obvezance, ki redno prijavijo svoje terjatve in pogodbeno koristi od njih in dokažejo, da zaradi plačilne nesposobnosti dolžnikov, ali zaradi obstojajočih zakonitih določb ne morejo še realizirati pogodbe koristi.

Slovenija s strahom pričakuje poročil iz Zile na Koroskem, kjer leži na smrtni postelji dolgoletni poslanec in voditelj koroskih Slovencev France Grafenauer, simbol velikega kulturnega razmaha koroskih Slovencev, predno jih ni prišil ob zid sedanji režim. Vse slovensko ljudstvo moli za tega sivolasnega vodjo, da bi njegovo življenje ostalo še ohranjeno, ker je neprecenljive vrednosti za moralo in optimizem koroskih Slovencev v sedanjih hudih dneh.

Desetletnica poljsko-jugoslovanskih lig

Belgrad, 8. dec. m. Danes je proslavila Poljsko-jugoslovanska liga desetletnico svojega obstoja. Proslave so se udeležili delegati iz vseh večjih kraljev držav. Iz Ljubljane sta prispele poljski konzul dr. Stele in urednik »Slovenca« Tine Debeljak. S proslavo je bil združen tudi občni zbor, na katerem je bila izvoljena nova uprava z inž. Milanom Nežičem na čelu. Od Slovencev je v odboru dr. Ciril Žižek.

Davčne olajšave hotelirjem

Belgrad, 8. dec. AA. V zvezi s snojenjem odlokom ministrskega sveta o uredbi o olajšavah hotelski industriji za podpiranje tujkega prometa izvezo, da je finančni minister sporazumno z ministrom za trgovino in industrijo predlagal uredbo na osnovi čl. 3 finančnega zakona za leto 1934/35, podaljšanega s členom 7 o proračunskih dvanajstlinah. To je uredba o davčnih in taksnih ugodnostih za hotelsko industrijo v svrhu pospeševanja tujkega prometa, s katero se dovolijo hotelom, restavracijam, gostilnam in pensionom, ki se odpro v roku treh let od uveljavitve te uredbe in ki ustrezajo vsem pogojem iz čl. 3 zakona o davčnih in taksnih ugodnostih za hotelsko industrijo dne 13. julija 1930, ugodnosti, navedene v tem členu, in ugodnosti iz točk 2 in 4 § 2 in 4 istega zakona. V kolikor bi omenjene obrti bile obvezane plačevati minimalni družbeni davek po čl. 86 zakona o neposrednih davkih, se jim ta davek ne bo odmerjal. V kolikor se tiče ostalih ugodnosti, veljajo določbe zakona o davčnih in taksnih ugodnostih za hotelsko industrijo z dne 13. julija 1930. Podrobnejše določbe za izvršitev te uredbe bo izdal finančni minister sporazumno z ministrom za trgovino in industrijo, uredba sama pa stopi v veljavo, ko bo razglašena v »Službenih Novinah«.

Praznik mladine v Belgradu

Belgrad, 8. dec. m. Praznik Brezmadežne je slovesno proslavila tukajšnja katoliška mladina. Pri slovesni sv. maši ob pol 6 so korporativno pristopili k obhajilu člani in članice Prosvetnega društva, pri šolski maši pa šolska mladina, in sicer dijakine in dijaki belgrajskih srednjih šol in akademiki, člani akademskega kluba sv. Cirila in Metoda. Popoldne ob pol 5 so katoliške dijakine pod vodstvom kateheta Ulage priredile v Krnski ulici lepo akademijo, ki je dobro uspeła. Na sporedu so bile slovenske in hrvatske točke. Akademije se je med drugim udeležil tudi apostolski nuncij msgr. Peligrinetti ter dubrovniški škof dr. Carevič, ki se trenutno mudi v Belgradu.

Tukajšnji katoliški akademski klub sv. Cirila in Metoda je danes na praznik katoliškega dištva proslavil 15 letnico svojega obstoja. V ta namen je bila dopoldne v Krnski ulici akademija, na kateri je govoril bivši član tega društva, tukajšnji odvetnik Siba Zanimović.

Železniška nesreča

Zaprešić, 8. dec. b. Davi ob 2 se je zgodila železniška nesreča na postaji Zaprešić. Tovorni vlak, ki je prihajal iz Zagreba, je zavozil v tovorni vlak nasprotno smeri. Pet vagonov tovornega vlaka je bilo popolnoma razbitih, 7 pa zelo težko poškodovanih. Človeških žrtv ni bilo in promet se je moral vršiti deloma s prestopanjem. Na lice mesta je prišla posebna komisija in izgleda da je do nesreče prišlo zaradi nepazljivosti vlakovodje.

Govor namestnika dr. Peroviča

Srečna je vaša misel, da z vpostavitvijo spominskega svetilnika na tem valobranu ovekovečite tiste pomembne trenutke, ki ste jih kot sinovi starodavnega Splita doživeli v bistroidnem poletu že pred četrti stoletjem, ko so se na bližnjih gričih užgali kresovi, da s svojim nemim, toda zato tembolj zgovornim jezikom povedo, česar tedanje ljudstvo ni smelo javno izreči.

Kaj je tedaj in kako je v tistih trenutkih čutila njegova vedra in mladeniška duša, njegovo veliko srce, nam je povedal naš viteški kralj Zedinitelj, ko je čez nekaj let prišel prvič k nam kot zmagovalček in kot izvršitelj naših narodnih stremeljenj in sanj:

»Ne vem, pri kateri priliki je moje srce bilo močnejše pred Splitom: tedaj ali sedaj.«

Od vas Splitčanov veličastno sprejet nam je na tem valobranu spregovoril tiste klasične besede, ki ste jih za vse čase vklesali na ta spominski svetilnik. Te klasične besede je naš blagopokojni kralj-mučenik namenil vsem nam Primorcem, predvsem pa vam, sinovom starodavnega Splita. Kakor je naše ljudstvo drugod vodilo krvavo borbo za naše osvobodjenje, tako ste tudi vi Splitčani na teh obalah vodili pred vsemi našimi mesti hudo borbo za jezik in obstoj našega naroda. Cela vrsta narodnih borov, sedaj že mrtvih in tudi še živih, je v starodavnem Splitu utirala pota in pripravljala duhove na velike dogodke, ki jih je kralj Zedinitelj dokončal z velikim delom osvobodjenja in ujedinenja.

Tistega mrkega in žalostnega dne, ko ga je vojna ladjla pripeljala mrtvega čez morje in skozi viharje, je starodavni Split sprejel na tem valobranu kralja viteza in mučenika, da ga izroči narodu, ki ga je nato ponesel po vsej naši zemlji do njegovega zadnjega počivališča. Mrtvi kralj, vitez in mučenik je kakor svoje dni za svojega življenja zbral okrog sebe ves Split, ves naš narod, vso Jugoslavijo, da nam še enkrat reče, kako ni nobena žrtev prevelika, kadar gre za izpolnitev narodnih idealov, kako ni noben narod izvedel svojega zedinenja brez trpljenja in bolesti, brez samopremaganja in samozataje.

Govor ministra Komnenovića

Za namestnikom Perovičem je govoril minister Komnenović, ki je izvajal:

Prvi korak našega slavnega pokojnika, našega viteškega kralja mučenika, ki je razgibal narodno dušo, je bilo njegovo prvo potovanje na naše Primorje leta 1910.

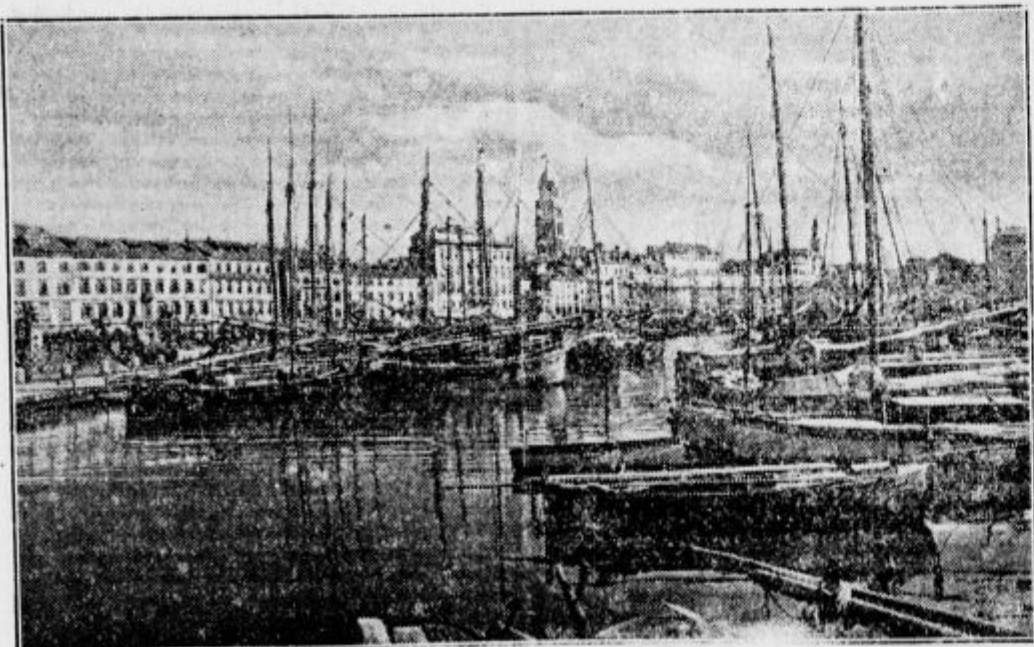
Zavedno ljudstvo našega Primorja in naši Splitčani so tedaj slutili in pozdravljali v mladem popotniku oznanjevalca naših velikih dni, naše narodne svobode, ki je kronala delo pokolenj za narodno zedinenje in osvobodjenje pod njegovim vodstvom. Pri tej priliki mu je starodavni nacionalni Split, čeprav pod tujim jarmom, priredil navdušene ovacije, ovacije ljubezni in zvestobe. Kajti Split in vsi tisti, ki so ljubili svoje ljudstvo in želeli njegovo svobodo in odrešitev iz suženjstva, so bili vdani našemu tedanjemu prestolonasledniku. Bila je to prva iskra navdušenja, ki ga je užgal njegov pojav med ljudstvom in ki je kakor zvezda danica oznanjal luč velikega dne, ki ga je Split slutil in tudi doživel, ko je nekdanjega mladega potnika iz leta 1910 viharno pozdravljali v svobodi leta 1927. Toda na našo veliko žalost po 25 letih na tem istem mestu tudi objokoval kot svojega mučenika kralja.

Ta spomenik naj bo večna luč, v kateri bo pla-

polala vera in upanje Splita, s katero ga je Split na njegovem prvem potovanju pozdravil. Ta spomenik naj bo priznanje in hvaležnost, ki naj nikoli ne ugasne, naj bo rana, ki jo naš narod ne bo nikoli prebolel.

Ta večna luč, ki bo v temnih nočeh kazala našim ladjam pravo pot skozi čeri, bo tudi nas spominjala na našo tužno preteklost, ki smo jo tako drago odkupili. Kazala nam bo pot, po kateri bomo morali hoditi, da očuvamo sporočilo našega blagopokojnega kralja-mučenika in Zedinitelja — naše sveto narodno in državno edinstvo. Izrekam v imenu kraljevske vlade polno priznanje rodoljubni Jadranski straži in nacionalni zavednosti starodavnega Splita ter polagam v imenu kraljevske vlade venec na podnožje tega lepega spomenika. Slava kralju mučeniku in Zedinitelju! Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.! Naj živi naša velika, močna in nedeljiva domovina Jugoslavija!

Za ministrom dr. Komnenovićem je govoril v imenu Narodnega predstavništva še predsednik senata dr. Tomašić, nakar so predstavniki kralja in kraljevskega doma ter zastopniki oblasti ter številnih narodnih in kulturnih ustanov položili ven-

Pogled na splitsko pristanišče

Odmev Mussolinijevega govora v Angliji

Po vsej Angliji kličejo alarm...

„Ce je Italija hotela napasti svobodo naših cestlišč v Sredozemlju, se bo angleški imperij znal braniti z vsemi sredstvi in vsemi žrtvami“

London, 8. dec. TG. Govor italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija v rimskem parlamentu, kjer je odgovoril na zadnje mirovne ponudbe angleškega zunanjega ministra Hoareja, je javno mnenje v Angliji razočaral, politične kroge pa presenetil. Posebno pa je vplival poročilni ton, ki se ga je posluževal še italijanske vlade, ko je govoril o Angliji in njeni politiki. Zanje dni je bilo opaziti, da se je javnost nekoliko pomirila in da je bila pripravljena podpreti miren razplet napetosti. Mussolinijev govor je to vzhajajoče dobro razpoloženje zopet razbil. Listi sicer poudarjajo, da je umljivo, da se mora Mussolini tudi ozirati na svoje lastno italijansko mnenje in da pod nobenim pogojem ne sme pokazati kakšne slabosti, ki bi bila za ugled Italije poniževalna, toda pri tem ni dovoljeno, tako pravijo tukaj enodušno vsi listi, iti tako daleč, da bi se žalila Anglija, ki v sedanjem sporu ni zagrešila ničesar drugega, kakor to, da je zahtevala, da se izjavo predpisi Zveze narodov, ki jih je Italija tudi podpisala.

Celo današnji „Observer“, ki je bil med redkimi, ki niso odobravaljali prostore angleške politike do Italije in je stal dosledno na stališču, da je treba naprati Italiji pokazati veliko potrebnost v razumevanje, je prišel do zaključka, da se je v svojih optimističnih računih zmotil. „Italiji torej le ni toliko do Abesinije, do gospodarskih ugodnosti, ki jih od tam pričakuje za svoje gospodarske potrebe. Italija meri torej le višje. Nismo hoteli tega verjeti in zato smo zagovarjali popustljivost in trdili, da se ne spā za par abesinskih pusev ogroziti mir v Evropi in zaustavljati mladostni napredek italijanskega naroda. Sedaj, ko je po skoraj prepoznanih Hoarejevih zahtevah, da Anglija proti Italiji in njenemu režimu nima ničesar, da želi obema srečo in blagostanje, še italijanske vlade odgovorili osorno in skoraj porogljivo, prihajamo do zaključka, da naslednje Italija druge cilje. Torej imajo prav tisti, ki angleško javno mnenje in hvalospevihy mihy mihy ki pravijo, da Italija ne išče samo Abesinije in sirovine v Abesiniji, ampak da se želi razviti v veliko pomorsko silo, ki bo imperijalno po Anglije v Indijo in v njene kolonije in dominijone v Tihem morju presekala tako v Sredozemlju kakor na Rdečem morju? Zdi se, da imajo prav in da smo se motili mi, ki smo bili do zadnjega optimisti.“

Ce je temu tako, potem je treba, da angleška vlada jasno in nedvoumno pove, da je pripravljena in z njo ves angleški narod, vsi angleški narodi velikega britanskega združenja državi in dominijonov, da bodo to svojo pot branili proti vsakemu in z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Ce je res abesinski spor samo del in sicer majhen del velikega sredozemskega problema, potem ga bo morala Velika Britanija reševati tako, da si bo za dolgo dobo na preji zagotovila mir na tej važni imperijski poti, ki teče skozi Sredozemlje, Suez, Rdeče morje in naprej v Indijo, Sredstva imamo, in če je treba doprinesiti trdno, jih bodo britski narodi prinesli z nič manjšim elanom, kot jih baje doprinajajo Italijani, ker se bodo borili za svoj obstoj.

Te besede izražajo splošno razočaranje med optimisti, ki jih je se vedno mnogo bilo v Angliji. Morda razočaranje v vladnih krogih, ki pa čisto govorijo skozi stolpce „Observerja“, ni tako veliko, ker si tam iluzij niso delali, toda Mussolinijev govor jih je le potrdil v njihovem prepričanju, da je bila dosedanja pol sankcijska pravilna in da jo je treba nadaljevati v imenu evropskega mira in tudi v imenu življenjskih interesov britanskega imperija. Posredovalni poskusi Francije torej ne bodo imeli tistih uspehov, kot jih je Laval odkritostno zdel. Svoje dni si je nemški cesar Viljem, ko je osvajal angleško oblast na tistih morjih, ki jih Anglija smatra za bitne za svoj obstoj, nakopal nasprotivo Velike Britanije. Svojo drznost je poplačal z izgubo prestola in z uničenjem svojega brodomstva. Ce se je Italija odločila slediti Viljemovi politiki in je zaslanjala, da bo zagospodarila nad Sredozemljem in s tem tudi nad Anglijo, potem je govorilo, da ležijo na tej poti še drugi, mnogo večji konflikti, kot je abesinski spor, ker Anglija ne bo opustila ničesar, samo da izgine za njo nevarnost, ki vstaja v Sredozemskem morju.

Potemtakem smo šele v začetku novih velepolitičnih dogodkov, h katerim je abesinski spor le razvedril uvod in ki se bodo končali ne vemo kdaj in ne vemo kako, a vemo samo to, da angleški svetovni imperij ne bo vdal prekrizanih rok nobenemu, ki si ga drzne draziti na najbolj občutljivih točkah.

Porazen odmev v Parizu

Havas poroča: Vsi današnji jutranjiki podčrtujejo besede »politika tesnega sodelovanja«, ki se nahajajo v uradnem poročilu o večeršnjem sestanku med predsednikom francoske vlade Lavalom in angleškim zunanjim ministrom Hoareom. V zvezi s tem listi obžalujejo, da je istosčasno, ko je to poročilo izšlo, imel Mussolini v Rimu govor, ki zasluzi vsaj s formalne strani očitke.

Pertinax pravi v „ECHO de Paris“, da sta Hoare in Laval sklenila izvesti vzporedne intervencije Velike Britanije in Francije v Rimu. Pisec nato navaja, da je govor Mussolinija pokvaril pri Lavalu in Hoareu izvrstni vtis, ki so ga nanje napravile lepe besede, katere je Mussolini večerj dopoldne rabil nasproti angleškemu poslaniku Drummondu in francoskemu poslaniku Dechambreu. Mussolini vztraja, kakor je zdaj očito, pri polnem obsegu zahtev, ki jih je predložil 16. oktobra. Te predloge

Zveza narodov tedaj ni mogla sprejeti. V takih okoliščinah je bilo glede nadaljnjega ravnanja sprejeto stališče angleškega zunanjega ministra Hoareja. — Upati pa je treba, da bo Mussolini vendarle zavzel pomirjiveše stališče napram pogajanjem, ki so bila že precej ugodna. V tem primeru bi mogle Francija in Velika Britanija predlagati odložitve sankcijskega odbora, ki je sklican na dan 12. decembra.

Ga, Tabou takisto naglašava v „Ouvrirs“ razočaranje, ki ga je povzročil Mussolinijev govor v Franciji in Angliji. Ta govor je povzročil pravo nenaklonjenost. Laval in Hoare bosta zahtevala, naj v Pariz prispe baron Aloisi zaradi podrobnih pogajanj o nekih predlogih. Vse kaže, da zdaj sestanka sankcijskega odbora, ki je sklican na dan 12. decembra, ne bo več mogoče odložiti. Odbor pa bo najbrž sklenil prepoved izvoza petrola z večjnostjo sele od 1. januarja 1936, če dotlej ne bi bili sprejeti novi predlogi. Večerjski govor predsednika italijanske vlade je se bolj zbližal Francijo in Veliko Britanijo.

Mirovna konferenca Hoare-Laval

Se eno, zadnje vprašanje, če Mussolini hoče mir ali ne

Pariz, 8. dec. c. Pariska konferenca med Hoarejem in Lavalom se je za en dan zavlekla. Zatrjuje se, da je do nadaljnjaja konferenca prislo zaradi tega, ker sta bila Laval in Hoare po Mussolinijevem govoru zelo razočarana. Opaziti je celo bilo, da je bil Laval po govoru ves izven sebe, ker se niso njegova predvidevanja od strani Mussolinija presničila. Zato je bilo sklenjeno že sredi, da naj francoski in angleški veleposlanik takoj obiščeta Mussolinija v Rimu in mu z dnje predložita skupne pogoje Anglije in Francije, ki so bili sprejeti na sinočnji konferenci v Parizu. Predlogi se zožujejo v ultimativno vprašanje, ali hoče Mussolini sprejeti francoskoangleško posredovanje med Adis Abebo in Rimom. Mussolini je moral takoj odgovoriti in oba veleposlanika sta imela nalog, da morata spomniti „svojemu odgovor“ se danes dopoldne.

Odgovor iz Rima je prišel pred 19. uro. Ob 19.30 se je začela druga konferenca med člani angleške in francoske delegacije. Ta konferenca je trajala izredno dolgo in se je končala šele ob 12.45. Laval je vse člane obeli delegaciji pridržal pri sebi na kosilu, ki je bilo servirano v salonu zunanjega ministrstva. Po kosilu so Hoare, Vancitard in Clerks odšli v angleško veleposlaništvo, kjer so imeli ponovno daljšo konferenco, potem ko je Hoare imel

daljši razgovor v Londonu. Ob 16.30 so Angleži zapustili svoje veleposlaništvo in šli v zunanje ministrstvo. Pogajanja so se tako nadaljevala, vendar pa v popolni izotiranosti, nakar se je polagala posebna ugodnost. Prevladovalo je povsod solno resno razpoloženje. Izvedla se je samo ta karakteristika razgovorov: La paix est en jeu — tokrat gre za mir.

Ob 18.30 so se ti razgovori končali in je Pierre Laval sprejel takoj domače in tuje častnike in jim predčital sledeče uradno sporočilo:

Uradno poročilo

Na sestanku nas je navdajal isti duh pomirjenja kot doslej in skrb za vztrajno prijateljstvo med Francijo in Anglijo. Večraj in danes smo iskali pravih formul za pomirjenje spora med Italijo in Abesinijo. Ni se prišel čas, da bi bilo že na mestu vprašanje, ali se naj objavijo te formule. Angleška vlada za te formule se ne ve in je naravno, da mora biti obveščena. Ko jih bo sprejela angleška vlada, jih bomo morali sporočiti vsem drugim vladam. Delali smo tako, da bo čimprej mogoče najti mirno rešitev spora. Jaz sem zelo zadovoljen z izidom razgovorov.

K letalskemu napadu na Desje

Z bombami nad bolnišnice

Protest Rdečega križa - Ranjenci pravočasno rešeni

Reuter poroča: Danes so v Adis Abebi objavili protest, ki ga je podpisalo sedem zdravnikov Rdečega križa proti večeršnjemu letalskemu napadu na Desje. Protest pravi med drugim: Nad Desjejo je letelo troje eskadril za bombardiranje: vsaka je strela štiri letala. Eskadrilje so vrgele bombe, zažigalne srpanole in zračne torpede. Bombardiranje je trajalo eno uro. Izjavljamo z vso odločnostjo, da so prve eksplozivne in zažigalne bombe vrgli na ambulanto Rdečega križa, na kateri so se nahajali številni mednarodni znaki. Pet bomb so vrgli na bolnišnico. Talari, Makenna, v kateri se je nahajalo 65 bolnikov in pa ranjencev. Na krovu te bolnišnice je bil nastanek Rdeči križ. Dvorana za instrumente se je vrnila od bombe, prav tako tudi dve drugi dvorani.

Protest opisuje nato stanje ranjene južnoameriške bolnišnice. Njene rane so hude. Ogenj je zajel deloma tudi stranski del bolnišnice, ki je dolg 90 m, in sicer za kirurške operacije. Tudi ti objekti so bili uničeni kakor ambulanse same.

Abesinska vlada poroča, da so Italijani vrgli letom večeršnjega dne na Desje nad 50 bomb.

Reuterjev poročevalec v Desiji javlja brzoglasno, da se je danes kade-rusevje juš, ki so jih zažigale bombe in da so na stavišču bolnišnice našli 20 delov letalskih bomb.

Havas poroča: Ranjenega francoskega novinarja Gaillona so prepeljali z letalom iz Desija v

Adis Abebo. Francoski novinar pripoveduje, da se je vršil napad večerj ob 7.31 zjutraj. Letala so bila samo nekaj minut nad mestom. Pri tem so bombardirala ameriško bolnišnico. En sotor se je ugal, vendar so ranjence se pravčasno odnesli. Neka švedska bolnišarka je skčela skozi okno svoje hiše in si pri tem zlomila nogo. Nato se je pojavilo 16 sovražnih letal, nakar so začeli streljati proti letalski topovi. Oddanih je bilo okrog 20.000 strel v izstojine in iz protiletalskih topov Abesinski cesar je odredil, naj neha streljati na letala. Italijanska letala so prenehala z bombardiranjem ob 8.30. Število mrtvih presega 50, ranjenih pa je nad 150. Pri tem bombardiranju so padli samo trije abesinski vojniki.

Se en napad na Desje

DNB poroča: Današnji ponovni letalski napad na Desje se je začel davi okoli pol devetih. Napad so izvršila štiri velika bombna letala tipa Caproni, ki so vrgla več ko 30 bomb. Lo tega trenutka še ni zanesljivih podatkov o škodi in žrtvah.

Se zmeraj se trdovratno vzdržujejo glasovi, da odide cesar Haile Selassie prihodnji teden na severno bojišče in da bo njegov prihod signal za začetek velike abesinske ofenzive.

„Cesarja hočejo ubiti“

Adis Abeba, 8. dec. b. Večerjske ponovno bombardiranje Desija je bilo strašno in je zaneslo paniko v vso okolico. Edini cilj teh bombardiranj je ta, da bi ubili abesinskega cesarja. Izgleda, da imajo Italijani v Desiji spretno vohune, ki na značujejo mesto, kje da se nahaja cesar. Večraj na je cesar eno uro pred prihodom letal nenaadoma odšel na kraj, ki ni bil sporočen niti najbližjim cesarjevim sodnikom. Letala so posebno bombardirala kraj, kjer se je nahajal cesar Tisti del mesta je ves porušen, ker so Italijani zmetali na to mesto 170 bomb, nekatere v težini 100 kilogramov. Tam, kjer so eksplodirale bombe, so danes lake luknje, da se v njih lahko skrije do 100 vojakov. Prav taki napadi se pripravljajo še na Didižigo in Harrar, kjer imajo Abesinci velika municijska skladišča.

Italijani se perejo

Rim, 7. decembra. AA. Z italijanske uradne strani izjavljajo, da so netočna poročila nekih tujih agencij in listov o obstreljevanju Desija. Ta poročila so posebno netočna glede obstreljevanja ameriške bolnišnice, ker obstoj takšne bolnišnice sploh ni notificiran italijanskim vojaškim oblastvom. Kakor znano, zahteva ženevska konvencija izrečno notifikiranje vsake bolnišnice. Po italijanskem uradnem poročilu so Italijani bombardirali samo velika abesinska vojaška taborišča v okolici Desija. Obstreljevanje je bilo zelo uspešno.

Prav tako izjavljajo v Rimu, da je netočna vest, da bi bili Abesinci sestrelili dve italijanski letali. Vzlic zelo živahni akciji abesinskega profletalskega topništva se je vseh 18 italijanskih letal, ki so se udeležila tega poleta, vrnilo v svoja oporišča.

„Gospod mojster, moja ura že najmanj eno leto stoji. — Ura: »Pa jo o priliki prinesite k meni.« — Bi jo že, pa jo tako težko pogrešam.“

Schuschnigg v Prago

Dunaj, 7. decembra. TG. Avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg je sprejel povabilo prškega industrijskega kluba, da dne 16. decembra predava o ciljih tvorne gospodarske politike v Podonavju. Politični krogi pripisujejo temu potovanju, ki sledi Gomböseyevemu obisku na Dunaju, tudi veliko politično važnost, ker se bo kancelar sestel tudi s predsednikom vlade dr. Hodzom in z zunanjim ministrom dr. Edvardom Benešom.

Stranke v Grčiji

Atene, 8. decembra. AA. Predsedstvo narodne skupščine objavlja uradno, da je številna moč posameznih strank v sedanjih poslanskih zbornici naslednja: narodna stranka Calderisa 203 poslance, skupina Teotokisa 40 poslancev, skupina generala Kondilisa 35 poslancev, neodvisna skupina Kirkosa 10 poslancev, stranka Metaxasa 4 poslanci, izven strank 3 poslanci.

Organizacija JRZ

Belgrad, 8. dec. m. Tudi tekom današnjega dne je JRZ po vsej državi imela več shodov in konferenc. Večji shod je bil v Daruvaru, na katerem je med drugimi govoril minister za gozdove in rudnike Gjura Janković. Večji konferenci te stranke sta bili tudi v Kruševcu in v Varni za pocerški okraj. Srbski del izveparlamentarne opozicije je imel tekom današnjega dne istotako več shodov. Med njimi je bil največji shod bivših zemljoradnikov v Vladičinem hanu, na katerem je poročal o političnem položaju Joca Jovanović, ki je v svojem govoru predlral za svobodne volitve in za končno likvidacijo Jevtičevega režima. Na shodu opozicije v Nišu pa je govoril med drugimi tudi Grol, ki je indirektno napadel in obsodil akcijo dr. Dragoljuba Jovanovića. Večji shod je imela opozicija tudi v Bjelovaru.

Belgrajske vesti

Belgrad, 8. dec. m. Večraj je bil pred okrognim sodiščem v Podgorici obsojen na smrt zaradi amora, ki ga je izvršil nad svojim bratom dne 19. aprila t. l. neki Stojan Perović. To je prva smrtna kazen, ki je bila izrečena v Podgorici v povojni dobi.

Belgrad, 8. dec. m. 15. dec. t. l. se bo odprla v Belgradu prva javna kuhinja za zimsko pomoč. Kuhinja bo nameščena v poslopju Borze dela.

Belgrad, 8. dec. m. Odbor „Društva otrok srbske matere“ je priredil danes dopoldne v Narodnem gledališču zelo uspešni otroški koncert, ki sta se ga udeležila tudi kraljevića Andrej in Tomislav ter kneževica Nikola v spremstvu dam Hadžičeve in Lozančičeve.

Belgrad, 8. dec. m. Tukajšnje združenje Podrinčanov je sklenilo postaviti spomenik Vuku Karadžiću v njegovem rojstnem kraju Tršiću. Enako se bo zgodilo tudi prosvetni dom v Lozici, ki bo tudi nosil ime po Karadžiću.

Belgrad, 8. dec. m. Danes opoldne ob 9 je bila plenarna seja tukajšnje Obrtne zbornice. Na tej seji je bil podan pregled dosedanjega dela in so se obravnavala številna strokovna vprašanja.

Belgrad, 8. dec. m. Danes je imela tukajšnja podružnica Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov izredni občni zbor. Bil je zelo buren, ker so nekateri člani ostro obsodili delovanje posameznih odborikov in celotno organizacijo. Končno je bila sprejeta resolucija, ki obravnava stanovske zadeve in bo predložena merodajnim činiteljem.

Belgrad, 8. dec. m. V Trgovskem domu je bila danes zelo svečano proslavljena 25 letnica tukajšnje Trgovinske zbornice. Udeležbi se je tudi kraljevi odposlanec ordozaneni kapetan Nikola Pavlič. Dalje je bil naznačen trgovinski minister dr. Milan Vrhanić, minister brez listine dr. Selkija Behmen, predsednik belgrajske občine Lije ter drugi predstavniki belgrajskih državnih in zasebnih ustanov. Krajši govor je imel trgovski minister dr. Vrhanić, ki je v nem čestitah zbornici k njenemu uspešnemu delovanju ter ji izrekel najlepše želje za bodočnost.

Belgrad, 8. dec. m. Ban donavske banovine je razrešil dolžnosti dosedanjega predsednika občine Sombor z vsem odborom.

Belgrad, 7. decembra. m. Z nocojšnjim brzovlakom je odpotoval v Ljubljano ban g. dr. Marko Natlačen s svojim tajnikom dr. Kovčičem. Gosp. ban se je mudil v Belgradu v zadevah svoje banovine.

Belgrad, 7. decembra. m. Kraljevski namestnik si so podpisali ukaz o ustanovitvi poslanišča kraljevine Jugoslavije v Santiagu (Cile).

Jugoslovanska lahkoatletška zveza

Zagreb, 8. dec. b. Danes je bil 15. občni zbor jugoslovanske lahkoatletške zveze, ki se ga je od 27 udeležencev klubov udeležilo 18. Najprej je bila SK Primorja iz Ljubljane spremenjena kazen od 9 mesecev izključitve na 6 mesecev prepovedi nastopanja. Ta predlog je bil sprejet z 8/5, ter je odločil glas predsedujočega. Primorja poteče kazen 7. marca 1936. Vsa poročila so se nato vzele v vednost. Opoldne je bil občni zbor prekinjen, popoldne pa je bila izvoljena nova uprava. Predloženi sta bili dve listi: dosedanja in nova lista Save Sana, delegata Primorja iz Ljubljane. Zmagala je lista Velja Ugrinića z 10/8. V odbor so prišli Kermavner in Megušar iz Ljubljane ter Bregant iz Maribora. V nadzorni odbor sta bila izvoljena dr. Letmar iz Maribora in Lokar.

Takoj nato so bili določeni termini: za cross country na 10 km za posameznike in moštva, ki bo 5. aprila v Ljubljani, za prvenstvo moštva v vseh mestih za 31. maja 1936, maratonski tek, hoja na cesti, štafetni tek 4 krat 400 m in velika štafeta v Varaždinu 5. julija; prvenstvo v desetboju v Belgradu tri tedne pred 7. balkanskimi igrami v Sofiji ob koncu avgusta; mednarodne tekme za balkansko prvenstvo v desetboju v Zagrebu ali Ljubljani 29. in 30. avgusta, Jugoslovanska in Českoslovaška v Pragi 14. in 15. julija; XI. Olimpijada v Berlinu od 2. do 9. avgusta, Jugoslovanska v Grčiji v Zagrebu 15. in 16. avgusta, 7. balkanske igre v Soliji sredi septembra, Jugoslovanska v Avstriji v Zagrebu 27. septembra. Prve slovanske igre so določene v Zagrebu ob koncu julija, vendar pa se ne definitivno.

Zagreb: Hašk: Hajduk (Sarajevo) 3:0, Grad-janski: Concordia 2:1 (1:0).

Belgrad, 8. dec. m. Jugoslovanska BSK 3:2 (2:1). Danes popoldne je premagala Jugoslovanska BSK, ki je nastopil z rezervnim vratarjem. Vratar ni držal niti ene žoge. Igra je potekala v stalni premoči BSK, ki je v drugem polčasu naravnost obredal vrata Jugoslavije, toda imel je neverjetno smolo, ker so vse žoge letale bodisi v oati, bodisi v prečko. Jugoslovija zmagala nikakor ni zaslužila.

Več socialne pravičnosti

Važen pastirski list avstrijskih školov o socialnih potrebah

Dunaj, 7. dec. TG. Danes so avstrijski školje objavili skupen pastirski list, ki je namenjen nekatrim socialnim vprašanjem in ki ga bodo predčitali v nedeljo po vseh katoliških cerkvah Avstrije. Pastirsko pismo avstrijskih školov posebej posebno pozornost dvema vprašanjema:

1. Upravičene pritožbe delavstva. Pravičnost, pravico, trajajo naprej, in so resno opozorilo vsem podjetnikom, da je treba skrbeti za to, sta bo v podjetju zavladala socialna pravičnost. Školje so z veliko skrbjo zasledovali, kako so delavske plače zadnje čase neprestano padale. Sicer pade veliko krivde na gospodarsko stisko, ki pa podjetnikov samih ne more razbremeniti vse odgovornosti. Dolžnost državne oblasti je, da pozabljivost podjetnikov v tem pogledu vedno in vedno osveti. Školje z veseljem podpravljajo uvedbo posrednega delavskega sodstva, ki odgovarja nacelom, izraženim v papeževi okrožnici „Quadragesimo anno“, ki zahteva, da je delavsko sodstvo v prvih instancah obvezna ustanova stanovskih združenj, ki jo mora v višjih instancah podpreti državno sodstvo. Tudi to pozdravljajo školje, da bodo strokovna združenja delavcev smela pred temi novimi sodišči zastopati posamezne delavce. Školje opozarjajo javnost in državo na težave brezposelnosti in zahtevajo vključitev brezposelnih v normalni tok gospodarskega življenja kot eno največjih socialnih nalog bodočnosti.

2. V drugem poglavju posvečajo školje veliko pozornost gibanju eem, ki so predmet delavskih pritožb in v mnogih primerih tedno zalijo socialno pravičnost. Z velikim poudarkom se školje postavljajo v bran proti raznim privadevanjem

podjetnikov, da bi se v svrhu navajanja eni združili v večja združenja in tem lažje zavladali nad delavci in konsumenty. Školje pravijo, da je treba v času gospodarske stiske tudi interese podjetnikov šteti, toda temu so dane od božjih zakonov strogo potegnjene meje, ki v imenu socialne pravičnosti zahtevajo, da so ščitijo bitni in življenjski interesi delavstva, ki je glavni predstavnik avstrijskih konsumentov. Školje opozarjajo, da se je treba danes v imenu socialne pravičnosti odločiti za bolj tesno sodelovanje vseh gospodarskih in socialnih stanov in da ustanovitve monopolističnih združenj, nadalje karteliranje industrije in trgovine ter nezdruživa medsebojna konkurenca nikakor ne odgovarjajo osnovnim nacelom stanovske države, kar Avstrija hoče biti ne samo na papirju ampak tudi dejansko.

Socialna pravičnost, tako končuje pastirsko pismo, ki ga je izdelal salzburski nadškof dr. Waiz, je edini izhod iz sedanje stiske, ki ne zahteva novih razdirajočih prevratov. Naj bo poziv, da avstrijsko ljudstvo socialno pravičnost izvaja v svojem zasebnem in državnem življenju, obenem tudi božena mirovna poslanica avstrijskih školov avstrijskim vernikom.

Predavanje

Gosp. profesor Mlakar bo predaval v torek 10. t. m. v društveni dvorani v Križankah za člane križankih kongregacij in stolne prosvete ter po njih vpelane prijatelje. Pričetek ob osmih zvečer. Naslov: predavanje: Zanimivosti s potovanja po Sredozemskem morju.

Ljubljanska mladina Brezmadežni

Ljubljana, 8. dec.

Zvesta svetlelu v zoru Brezmadežne je ljubljanska mladina danes na svečan, radosten način proslavila njen praznik. Praznovanje praznika Brezmadežne je pri ljubljanski mladini že v tradiciji. Lepota slavlja pa napreduje od leta do leta. Posebno razveseljuje je, da se tega največjega praznika, posvečenega katoliški mladini, v Ljubljani od leta do leta udeležuje čimvečje število versko vdane mladine, kar so pokazale službe božje v stolnici in v uršulinski cerkvi, posebno pa še krasno uspešno, daš samo na eno uro preračunana mladinska akademija v dvorani Unio.

V stolnici je davi toplo govoril o Brezmadežni stolni kanonik g. dr. Mihael Opeka, dekletom v uršulinski cerkvi pa ob istem času superior g. Lovro Sečej.

Prostorna dvorana Unio se je ob enajstih skoraj napolnila in to po večini mladine. Tudi galerija in balkon sta bila dobro zasedena. Oder dvorane je bil lepo okrašen z zelenjem, sredi katerega je kraljevala podoba Brezmadežne. Izmed odličnikov, ki so se udeležili tega lepega slavlja, naj navedemo samo g. stolnega kanonika dr. Klinarja, župnika in pisatelja g. Finžgarja ter predsednika Katoliške akcije dr. Žitka. Ugajali so nastopi pevskih zborov, v katerih je mladina s pesmijo izpovedala svojo globoko vdanost Brezmadežni, ogrela in toplo v srce je segla deklamacija najmlajšega, naslonjena na narodne motive, gajale so tudi druge deklamatorske in pevske točke.

Duhovno globoko zajet, krščansko smiseln in retorično dovršen govor je imel g. dr. Jože Pogacnik. Iz govora posnemamo zaradi pomanjkanja prostora le nekaj glavnih misli:

»Današnja mladina je neomadeževano zrcalo, v katero se je ujel zmučen obraz našega bednega časa. Dij, kongregacije slov, prestolnice obnavljajo danes svoje staro izročilo. Od svojega tihega dela, iz svojih molitvenih prostorov, z molitvijo in študijem prepojenih, stopajo ta dan dijaki in dijakinje pred svoje starše, svoje prijatelje in vso katoliško javnost. Hočejo Vam govoriti, kako žive, kako kujejo svoj po Kristusu in njegovi Materi usmerjeni značaj in kakšno je njihovo holenje. Ta mladina najljubši Marijin god pomeni pregled naših kongregacijskih vrst in njihovo oceno. Ta praznik brezmadežnega vzora mladine naj pokaže, kakšna podoba našega časa sije iz našega najmlajšega katoliškega rodu.

G. ban se je vrnil iz Belgrada

Ljubljana, 8. decembra.

G. ban dravske banovine dr. Marko Natlačen se je ta teden mudil po službenih opravkih v Belgradu ter se je vrnil danes v Ljubljano. Njegov prihod je bil napovedan za ob 9.37 dopoldne, toda zaradi nenadne ovire v železniškem prometu je došel šele ob 13.18. Na njegovem službenem potovanju ga je spremljal tajnik g. dr. Kovačič.

Visoka odlikovanja katoliške duhovščine

Belgrad, 8. dec. Ob priliki praznika Zedinjenja je bilo odlikovanih tudi večje število katoliške, pravoslavne, mohamedanske, protestantske in izralske duhovščine. Iz ukaza o odlikovanjih posnemamo sledeča imena, ki se nanašajo na slovenske odlikovance.

Z redom sv. Save II. razreda je bil odlikovan dr. Ivan Gnidovec, škof v Skopju, Ignacij Nadrah, stolni prošt in generalni vikar v Ljubljani.

Z redom III. razreda: Karol Cerin, prošt v Novem mestu in dr. Maksimilijan Wraber, stolni prošt in generalni vikar v Mariboru in p. Kazimir Zakarišček, župnik v Ljubljani.

Od ostalih imen objavljamo še odlikovanje senjskega škofa dr. Burica z redom sv. Save II. razreda. Z istim odlikovanjem je bil odlikovan dr. Andrija Spiletak, stolni prošt v Diakovem. Red sv. Save III. razreda je prejel dr. Avgust Jurčič, konzultor belgrijske nadškofije. Red Jugoslovanske krone IV. razreda je dobil Grgor Budimir, protijerij v Ljubljani, red sv. Save IV. razreda je bil končno podeljen dr. Matiji Petliču, katoliškemu župniku v Belgradu.

Prometne zamude

Ljubljana, 8. decembra.

Po vesteh, ki so danes došle v Ljubljano, je prišlo okoli 1. ponoči v Zaprešiču do večje prometne nezgode. Dva tovorna vlaka sta namreč zavozila drug v drugega, zaradi česar promet čez mesto nesreče ni bil več mogoč. Promet s potniškimi vlaki na progi Zidani most—Zagreb se je vršil nato s prestopanjem, vsi brzi vlaki pa so bili usmerjeni čez Karlovac ter so seveda vozili z velikimi zamudami. Tako je bil čez Karlovac usmerjen tudi Orient-Simplon expres, ki je prišel v Ljubljano mesto ob tridesetih na osem jutraj, šele malo pred pol deset dopoldne. Še večjo zamudo je imel brzovlak iz Belgrada, ki je bil tudi usmerjen čez Karlovac. Mesto ob 9.37, je došel v Ljubljano šele ob 13.18. Enako je morala ljubljanska glavna postaja usmeriti nočni brzovlak proti Zagrebu, to je takozvano »enojko«, ki odhaja iz Ljubljane ob 4.19 čez Karlovac ter je ta brzovlak došel v Zagreb svedra s precejšnjo zamudo. Po vesteh, ki so došle v Ljubljano v teku dneva, se je v Zaprešiču iztirilo več tovornih vagonov ter je čiščenje trajalo dobrih 12 ur, tako, da je bila proga za neoviran promet prosta šele okoli 1. popoldne.

Motnje v črevih

omotica vsled zapeke se odpravijo z uporabo naravnih

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. po štev. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15485, 25. V. 55.

Od 43 na 39 milijonov

DELO MARIBORSKEGA DAVČ. ODBORA

Maribor, 8. decembra.

Davčna uprava za mesto Maribor je razgrnila razpored pridobitne ter davka na poslovni promet in luksuz. Vpogled v te dolge kolone stevilk je prav zanimiv, saj je iz njih razvidno, kako se ocenjuje dohodek Maribora in koliko bo treba v novem letu šteti davkov. Podlaga za omenjene davke je znanstveno po predlogu mariborske davčne uprave 43.660.720 Din. Bila je tedaj znatno nižja kakor lanskoletni predlog, ki je znašal nekaj nad 37 milijonov. Davčni odbor, ki je zasedal letos 12 dni, je potem znižal uradni predlog na 39 milijonov 280.700 Din. Lansko leto je davčni odbor znižal uradni predlog s 37 na 46 milijonov Din.

Liberalizem, pestovani malik devetnajstega stoletja, pred katerim je poklekalo predvsem izobraženstvo, je danes na mrtvaskem odru. Njegovi verniki so danes izgubili vero v vsemogočnega moč človeške izkustvene znanosti, tehničnega napredka in čistega razuma. Vera pa je za človeka naravna potreba, zato ti ljudje postavljajo na božji prestol v naših dneh raso in nacijo in njene starostnosti ali pa si ustvarjajo bajko o komunističnem raju in boljševiškem odrešenju ter si z njim tolažijo svoje prazne, blodeče duše. Človek je torej zavrgel vero v krščanski misterij, zato pa si je sam ustvaril nekakšen »mitos«.

A prav v tej veliki duhovni zmedbi našega velika trdni svetilnik Kristusove cerkve tem lepše in močnejše žari. Cerkev je premagala že hujše čase. Katoliki so v vsakem viharju verno in trdno stojali, dokler stojimo zvesto ob Kristusovih namestnikih.

Najbolj polna pa je tega optimizma današnja katoliška mladina. Njena skrivnostna moč je evharistično življenje in vzgoja v šoli nebeske Matere. Duhovnik je tej mladini vikar, vzgojitelj in prijatelj. Iz te mladine nam bo, upamo, v Marijini šoli zrasel rod, do zadnje srčne kapljice katoliški rod.

Zaradi tega imajo kongregacije, Marijine družbe, tako veliko zgodovino in so v vsakem času za mlade človeke eno najbolj primernih vzgojnih oblik.

V tej mladini glejmo zarjo lepših dni katoliške zgodovine pri nas. Dokler imamo delavne dijaške kongregacije, bomo imeli tudi dovolj narščaja za delavce v Gospodovem vinogradu in za katoliški laikat, ki bo živel iz Kristusovega skrivnostnega telesa.

Ali ni to lepo ogledalo lepega časa? Ti pa, kongregacijska mladina, ne pozabi svoje velike odgovornosti, ki jo imaš pred vstajajočo zgodovino katoliške Cerkve na slovenski zemlji! Pojdi vztrajno za vzorci, katerih najlepši simbol je Brezmadežna, ki jo kliče prav danes v tako vdani ljubezni za svojo Gospo in Mater!

Govor dr. Pogacnika je bil sprejet z navdušenim odobravanjem. Mladina se je nato še zaobljubila Materi božji ter za zaključek zapela himno »Povsod Bog«. S tem je minila dopoldanska proslava Brezmadežne.

Nocni ob 8 je bil v dvorani Delavske zbornice lepo uspel kongregacijski večer, na katerem sta bila vpriporjena dva misterija.

Vidi se, da je bil dohodek Maribora lani znatno precejšen in da so nove odredbe, ki jih je prinesel zakon o dvanajstih, zelo blazino vplivale. Davčnih zavezancev je v Mariboru letos 1452, obratov za pridobitno 1518, za splošni prometni davek 702, za skupni prometni davek 121, za davke na luksuz 49, pavilistov pa je samo 16 (tj. kerji in avtoizvoščiki). Davčna odmera za pridobitno znaša 6.570.940 Din, sololnega prometnega davka je odmerjenega 640.405 Din, skupnega prometnega davka 282.730, luksuznega davka pa 30.730 Din.

Maribor v radiu

Maribor, 8. decembra.

Sicer je naš slovenski radio že nekajkrat prenašal koncerte in gledališke predstave iz Maribora, vendar so bili ti prenosni redki in lakorekoč samo slučajnostni. Imeli smo pač vtis, da se ljubljanski radio za Maribor vse premalo briga. Pa se je tudi temu od pomoglo in sinoči smo imeli v našem radiju prvi »mariborski večer«, ki se je izvajal na zadovoljstvo vseh poslušalcev. Poludrugo uro je trajal spored, ki ga je prenašala ljubljanska radijska postaja iz Maribora, kjer se je izvajal v Karlinovi dvorani. Organizacija sporeda je z večjo roko izvršil kapelnik Jan. Ev. Gašparič, kateremu gre tudi zasluga, da je znašel najbolj akustično mariborsko dvorano — Karlinovo dvorano v dijaškem semenišču, ki jo je ravnatelj zavoda g. dr. Ošter ljubljeno prepustil v te svrhe. Dvorana predstavlja idealen studio za take prenose. Prvi »mariborski večer« je bil za Maribor mala slovesnost: poleg nastopajočih mu je prisostvovala izbrana publika s prevzvišenim kmetijskim dom. Ivana Tomazičem. Navzoči so bili mnogi mariborski muziki, od ostalih pa omenjamo vseuč. profesorja dr. Lukmana in inigr. Vrežeta. — Spored se je pričel ob 8. Nastopili sta kot prvi sloviti mariborski umetnici violinistka gospa Fani Brandlova, pri

Nov način merjenja časov pri tekih

Pri tekih nastanejo čisto spori zaradi merjenja časov, zlasti pa zaradi vrstnega reda v katerem prihajajo tekači na cilj. Pa naj si je sodnik še tako pravičen in še tako pozoren, se vendar večkrat zgodi, da se časi v cilju prihajajočih tekačev ne ujemajo z merjenjem po urah, ki jih uporabljajo sodniki-časomerilci. To ni lahka stvar in zato imajo najodgovornejšo nalogo ravno sodniki na cilju. Nereditelno se namreč zgodi, da ima oni, ki je prišel prvi na cilj, slabši čas od onega, ki je bil za njim. Res so večkrat, in to zlasti pri teku na 100 in 200 m, tako minimele difference, da bi mogla samo filmska kamera čisto objektivno ugotoviti pravi vrstni red. A to ni povsod mogoče in zato odloča o tem pač sodniški zbor, ki je zato poklican. Razumljivo, da pride ravno v takih slučajih večkrat do nesoglasij.

Za berlinsko olimpijado so se pa Nemei prekrbeli z drugim pripomočkom, ki bo tudi ta nedostatek odstranil. — Na dosedanjih olimpijskih igrah so vedno z največjo natančnostjo in pozornostjo potom stopničev ugotavljali dosežene čase, pri tem so se posluževali tudi desetnih sekund, kar se bo tudi v Berlinu zgodilo. Pri merjenju časa to še nekam gre, toda pri določitvi vrstnega reda, ko gre dostikrat samo za par centimetrov, pa je v resnici zelo težko določiti pravi vrstni red. V to svrbo so se že prej posluževali fotografije na cilju ter so s pomočjo filmske kamere ugotavljali vrstni red.

Američani že delj časa poskušajo ugotoviti vrstni red s pripravo, v kateri je združeno merjenje časa in kinematografija obonem. — G. T. Kirby je konstruiral aparat, s katerim so pri zadnjih olimpijskih igrah v Los Angelesu l. 1932 dosegali izredno točne čase. Organizacijski odbor za berlinsko olimpijado si je zagotovil sodelovanje državnega fizikalno-tehničnega inštituta, da bi na ta način dobil neoporečne čase in kinematografske posnetke na cilju. S sodelovanjem dveh vrstki je bil napravljen aparat, ki bazira na istem principu kakor oni od Kirbyja.

Ta aparat je bil že preizkušen o priliki matcha peterih držav v Berlinu in se je dobro obnesel. Obstoji iz kamere za ozke filme, ki napravi stereopisne časovne posnetke. Negativni ma-

Mariborski drobiž

Maribor, dne 8. dec.

Praznik dijaške mladine, 8. december — praznik Brezmadežne — je obonem praznik dijaške mladine. Mariborski dijaštvo je proslavilo ta znameniti svoj dan v duhu lepe tradicije. Sobotna je bila posvečena obnovi duha ter se je vršila sinoči v nabit polni Alojzijevi cerkvi večerna pobožnost z nagovorom. Danes jutraj je bila istotam sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Poleg mladine so pristopili k mizi Gospodovi množičevilni člani akademskega starešinstva in akademске kongregacije. Ob 10 dopoldne je bilo v dvorani na Aleksandrovi c. 6 zborovanje dijaških kongregacij. Mladina je napolnila dvorano, med njo pa smo videli tudi njene mnogotevilne prijatelje in vodilne osebnosti iz mariborskega javnega življenja. Zaključil se je dijaški praznik z uspešno akademijo, ki se je vršila zvečer ob 20. Podrobnejše poročilo o dijaškem prazniku bomo objavili v »Slovencu«.

Akademski kongregaciji ima v nedeljek ob 20 v frančiškanski kapeli svoj običajni sestanek.

Smučak... Maribor je bil danes ves v znamenju otvoritve smučarskega sporta. Že včeraj opoldne so hoteli številni »rogovilari« k koroškemu vlaku, s katerim so se podali v krasne pohorske terene, popoldne pa so se pojavljale tudi že posamezne smučarske postave na smučiških za Tremi ribniki in pod Pohorjem. Vendar je večina še gledala na to z obrazi nevernega Tomaža — kdo pa se je še smukal v Mariboru prve dni decembra! — No, danes so to neverjetnost pregnale cele čete smučarjev, ki so prekrile vse terene v mestni okolici ter bile navdušene zaradi ugodne in lepe smuke. Se boli so bili navdušeni oni, ki so se vračali zvečer s Pohorja. Saj ni čuda — 50 cm snega pršiča na stari podlagi!

Gozdarski strokovnjaki se organizirajo. Absolventi mariborske dveletne gozdarske šole, ki jih je že precej v praktičnih poklicih, so si ustanovili svojo organizacijo v svrhu zaštite stanovskih interesov. Danes dopoldne se je vršil na gozdarski šoli ustanovni občni zbor novega društva.

Mariborski obrtniki so zaključili sinoči letošnji »Obrtniški teden« z uspešno družabno prireditvijo v Gambriinovi dvorani. Prireditelj je bila zelo dobro obiskana ter so bili navzoči poleg mojstrov in njihovih družin tudi mnogi trgovci ter prijatelji našega obrtništva.

Prodajalci preprog med seboj. Naše kraje so preplavili prodajalci bosnjskih preprog, ki svoje blago ponujajo tudi po deželi. Razvila se je med njimi ostra konkurenca, ki vodi včas tudi do dejanskih spopadov. Do takega spopada je prišlo v Strihovcih, kjer je obelzel Nedežko Barešić nezavesten v snegu. Njegovi tovarishi so ga kar pustili ter odšli. Bil bi zmrznil, da ga niso našli ljudje ter ga prenesli v hišo. Zmrznil pa sta mu obe nogi ter so ga morali sinoči prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Lep gasilski jubilej je obhajal sinoči želez, skupinovodja g. Josip Alt v Studeneh. 25 let se udeležuje pri požarni brambi železniških delavcev. Je bil večkrat tudi načelnik delavniških gasilcev. Hvalsetni tovarishi so ga imenovali za častnega poveljnika. Slavnosti so se udeležili tudi mariborski gasilci s svojim odposlanstvom.

SLEPA SO

tudi okna in izlozbe, ki se pozimi orose in zamrele! To tudi dokazuje, da se na zapirajo tako kakor bi bilo treba.

Zahtevajte naše brezpladne prospekt!

Jug pat. uporabljate ovirsko zatesnilo za okna in vrata
A. Mrlic, Zagreb, Gajeva ulica 40
Znec Franje, Ljubljana
Kopitarji: bila se ulica 1.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 8. decembra.

Zborovanje čevljarjev. Danes dopoldne je bilo v dvorani Delavske zbornice manifestacijsko zborovanje čevljarjev mojstrov za ljubljanski sodni okraj. Zborovanja se je udeležilo lepo število čevljarjev mojstrov, med drugim tudi več delegatov s podeželja. Zborovanje je vodil predsednik g. Jernej Perdan, ki je opisal borbo združenja čevljarjev proti Bati. Pričeval se je nad izgrajevanje zakonov, ki omogočajo Bati še vedno popravilnice ter nedovoljen način konkurence. Podal je tudi zgodovino ustanovitve prodajal, popravitnic in tvornice Bate v državi. Za njim je govoril gosp. Albin Erzen, ki je pozival k vztrajnosti in konkurenčnemu boju čevljarjev proti Bati. Nato je govoril g. Krajač, predsednik mariborskega združenja čevljarjev. Obžaloval je, da se g. Krajač ni omejil na samo poročilo, temveč je napadel tudi dnevno časopisje, hvalil in priporočal bojkot dnevnega časopisja, Zborovalci, katerih je bila skoraj polna dvorana, so napravili nato sumno demonstracijo proti dnevnemu časopisju. V smislu izvajanja govornikov je bila sprejeta resolucija, ki bo poslana ministru trgovine in industrije.

Če ste slabe volje, ali če Vas tarejo skrbi...

pridite danes k veseli premieri

ŽENIN V NEPRILIKI

Die englische Heirat

Nasmejala se boste in zabavali kot še nikoli!
Zato Vam jamčimo imena

Georg Aleksander

Renate Müller

Danes kraljuje
S M E H
v KINU UNION

Adolf Wohlbrück

Adele Sandrock

Ob 16, 19, 15 in 20.15

Vstopnice rezervirajte že v predprodaji!

Mraz. Medtem ko prvi sneg še ni prinesel mraza, je pravi zimski mraz nastopil šele v noči od sobote na nedeljo. Ob 9 jutraj je danes sredi mesta kazal termometer 5 stopinj Celzija pod ničlo. Vsa prejšnja brozga je temeljito zmrznila, pač pa se je nekoliko otapla okoli polne, ko se je temperatura gibala okoli ničle. Popoldne in proti večeru pa je zopet nastala zamrzlina. Smučarjev v okolici Ljubljane ni mnogo videti, ker je sneg prepozel in ga je premalo, pač pa jih je mnogo odpovala na gorenske planine.

Zadnja pot Naceta Mihevc. Pri ljubljani ljubljanski osebnosti g. Nacetu Mihevcu so danes nje govi prijatelji in stanovski tovarishi izkazali zadnjo čast. Zalna pot se je razvila ob 2 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Pred sprevodom je igrala zaloštinko godba »Zarje«, pred krsto pa so nesli tri venec uslužbeni planinarje, mestno društvo tehnikov in mestni nastavljeni. Za krsto so poleg sodnikov Mi zastopniki Delavske zbornice s predsednikom Sedejem in tajnikom Uratnikom na čelu, magistratni nameščenci z ravnateljem dr. Jančigajem, predsednik upravnega odbora planinarje g. Rupnik in direktor inž. Baril z vsem osebjem, stari somišljeniki pokojnika ter številno drugo občinstvo.

„Naj bo tvoja smrt ali moja“

PRAVIČNA KAZEN ZA ZLOČIN

Maribor, 8. decembra.

Pred okrožnim senatom se je vršila včeraj razprava proti 21 letnemu posestnikovemu sinu Francu Prelogu iz Slapincev, ki je v noči na 29. oktober zabodel in usmrtil posestnika Antona Krambergerja v Jamni. Omenjenega dne je peljal obtoženec s konjsko vprego sadijevec k Sv. Juriju ob Ščavnici. Vračal se je ponoči nekoliko vinjen. Ker je bila tema, je ustavil pred Krambergerjevo hišo ter vstopil in prošil za luč. Kramberger je že ležal, pač pa je še bdel njegova pastorka, katero je Prelog rad videl. Prižgala mu je svetilko ter ga spremila skozi vrata. Zunaj se je zadržala več časa s Prelogom, kar je očima razjarilo, da jo je pri prihodu v hišo okregal. To pa je čul Prelog ter začel razsajati. Zbadal je z odprtim nožem v steno hiše ter kričal: »Pridi ven, naj bo moja smrt ali tvoja.« Kramberger je vstal, kljub temu da mu je žena branila, ter stopil na prag. Zena je šla za njim, pa ni je brez besede omahnil nazaj v naročje. Čim je stopil na prag je Prelog trikrat zabodel. Dve rani je imela na vratu in prsih, tretjo na roki. Prvi dve sta bili smrtni, ker je pri prevozu v bolnišnico izkvaril in umrl. Prelog se zagovarja, da ga je pokojni pri prihodu iz hiše udaril po glavi ter zgrabil vrat ter da je sunil z nožem, ker je bil pijan. Obsojen je bil na 4 leta strogega zaporu ter na plačilo 1000 Din ženi pokojnega Krambergerja.

'Zaščita narodnih manjšin pri nas v Avstriji je vzor za ves svet' (Dr. Schuschnigg)

Priložen fotografski posnetek ne predstavlja morda kakšne hotenotščine, marveč je čisto enostavno slovensko pismo, ki ga je napisal 14 letni slovenski koroški deček, potem, ko je dobil v šoli odpustnico, ki ga usposablja za samostojno življenje. To je kulturni dokument, ki priča, kako avstrijska vlada skrbi za »kulturno samobit« slovenske narodne manjšine na Koroškem.

Pismo, napisano z nemškimi črkami, a v slovensčini, se glasi tako-le:

»Am (dne) 24. November 1935.

Jas tebe posdrauin in pa šetudi drugih o seh. Jas tebe posdrauin in briedi enkrat k meni gor na Radišberg (Radiše!). Jas Tebe prosim mordam bimi pošlov malo denarjov Jas jih zudno nucam. Jas sim si negau ene hlače naredit. Menn pašemainka 7 S (šilingov) potem so hlače pa plazane Mordam bimi pošlov do 1 decembra. Jas imam Čudno dobro.

Upamo, da je ta pridni Slovenec dobil tistih 7 šilingov za svoje hlače in da bo v kratkem koroško vlado, ki ima na vesti takšne sadove svoje šolske vzgoje, zadela tista pravična kazen, ki bo udarila vsakega, ki tepta božje in naravne zakone.

Ugani do 10. decembra 1935 — pa dobiš lepo darilo!

Z ? A ? I ? O V E ?
? ..... ?

Nemška nadutost na Koroškem pred 50 leti

L. 1885 je bila v Celovcu deželna razstava. Na razstavi so bile odlično zastopane s svojo puškarško obrlo tedaj še popolnoma slovenske Borovlje. Med drugimi sta si razstavo ogledala tudi dva Slovenci, od katerih je bil eden iz Spod. Štajerske.

V restavraciji, ki je bila združena z razstavo, sta se naša Slovenci hotela malo okrepčati. Štajerski gost je poklical natakarja in naročil jed in piščico v slovenskem jeziku. Zakaj tudi ne, Koroška je dvojezična dežela! A natakar ni razumel ali ni hotel razumeti slovenske govorice — drugače deželna jezika! Tudi drugi natakar ni razumel slovensko in tudi tretji ne! Štajerski gost zdaj pokaži z natakarcami. Bili sta dve, običeni v najlepšo koroško narodno nošo, v ziljsko narodno nošo. To je pristno slovenska narodna noša, lahko rečemo, da je poleg gorenjske to najlepša slovenska narodna noša.

Pa tudi nobena od Ziljank ni razumela slovensko. »Mir« (štev. 15 l. 1885) poroča dalje: »Čudne Ziljanke to,« si mislila naša gosta, »ki ne razumejo slovenske Najbrž so le kake celovške natakarcie našemili za Ziljanke.

Ko sta odhajala, je štajerski gost rekel: »Prosim plačati!« Natakar ga zavrne: »Redens deutsch. Sie können ja deutsch auch (govorite nemško, vi nemško tudi znate)!« Slovenski gost zdaj pokliče gospodarja restavracije in se pritoži, da so natakarcje tako nepriljudni. A slabo je naletel! Gostilničar se silno raztogoti in pravi: »Hie, in Kärnten wollen Sie in slavischer Sprache die Rechnung verlangen? Bedenken Sie, daß wir in Kärnten sind (kako, na Koroškem zahtevate račun v slovenskem jeziku? Pomislite, da smo na Koroškem)!« To je ponavljal na ves glas in se ni mogel pomiliti, tako da so se že spogledovali drugi gostje. Tedaj reče drugi Slovenec: »Machen Sie kein Aufsehen! Was wäre es, wenn ein Franzose käme und würde französisch reden (ne vzbujajte pozornosti! Kaj pa bi bilo, če bi prišel kak Francez in bi govoril francosko)?« — »Ja, das ist was anderes (ja, to je kaj drugega)!« reče krčmar. Nato sta Slovenci plačala in odšla.

»Mir« je priglavlil k temu: »V tisti slavnostni pesmi, ki se deli na razstavi, beremo zvo treu-verbrüder schon seit tausend Jahren, der Deutsche und der Slave um den Preis der Arbeit werden (biser se v zvestem pobratimstvu že tisoč let Nemec in Slovan polegajeta za nagrado dela); lepe besede, pa prazne besede — v resnici in dejanju pa ni nič treu-verbrüder!«

»Mir« je zapisal čisto pravilno: Prazne besede! Tudi vse govorenje, da so Slovenci na Koroškem z Nemci enakopravni, je prazno govorenje! Slovenci so na Koroškem z Nemci enakopravni samo tedaj, če se prelevijo v Nemce. Kot Slovenci pa je Slovenec danes na Koroškem prav tako povsod zastopavljen, kakor je bil že pred 50 leti.

Pri boleznih žolča

poraba naravne

Franz-Josefove

grenke vode urejuje delovanje črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 33.

Kako potujoče našo lepo zemljo na Koroškem

Klasičen zgled, kako se potujoče naša lepa zemlja na Koroškem, so Poreče ob Vrbskem jezru. Ni zastojni pel pesnik Medved:

Jezero Vrbsko, kras Korošana,
biser prirodne lepote — zna,
da krvavi ni, da peče me rana,
kadar se nate spominjam sedaj!

Za časa Andreja Einspielerja, neustrašenega borca za pravice našega naroda na Koroškem, so bile tudi Poreče ena izmed tistih občin, ki so pro-

testirale proti nemški šoli. Seveda z istim uspehom, kakor ostale slovenske občine!

Ko je l. 1882 cesar Franc Jožef obiskal Koroško, so ga tudi v Porečah navdušeno pozdravljali z »živio« in »slava«. Podobno kakor v Krivi Vrbi in v Vrbi! Cesar je lahko videl, da je tudi severno obrežje Vrbskega jezera slovensko. »Mir« je tedaj poročal iz Poreča: »Nič ni pomagalo, da so nekateri nemški velikaši pravili, kako grdo in nesporodno je klicati »živio« in »slava«, lepo da je le »hohe« in »vivate«; vse nič ni pomagalo. Naši Slovenci se niso sramovali in ne bali, klicali so iz navdušenih prsi: »Živio« in »Slava«, da je odmevalo daleč okoli.«

L. 1885 je bil v Porečah komisionelni ogled zaradi šole. Šlo je za to, ali naj se poveča stara šola, ali naj se gradi nova. V komisiji je bil sam deželni predsednik Schmid ter deželni šolski nadzornik dr. Gobanc, po rodu Slovenec, po mišljenju Nemec. Šli so tudi v šolo. »Mir« je poročal: »Dr. Gobanc pokliče nekega fanta, naj bere. Bral je, in res pravilno, povedati pa ni mogel besedice, kar je bral. Gospodje — navzoč je bil tudi inž. Müller — so eden drugega debelo pogledovali! Zdaj prime g. fajmošter Čare za besedo in pravi: »Kako bode fant mogel povedati, kar je bral, trd Slovenec je in ne zna nemško; to je sad naše šole, v katerih slovenskim otrokom še slovenskih šk ne pokažejo, in je vse skoz in skoz le nemško.«

Gospod baron Schmid, predsednik dež. šolskega sveta, ni menda ničesar rekel. Kaj si je neki ta gospod mislil? Že večkrat je v dež. zboru javno rekel, da bo dež. šolski svet za to skrbel, da se bodo slovenski otroci učili slovensko moliti, brati in pisati. Zdaj pa sliši na svoja lastna ušesa, da se v Porečah, kjer med 140—150 šolarji ni niti 10 trdih Nemcev, niti pičice slovenski ne učijo! Tako »Mir« od 25. julija 1885.

Torej pred 50 leti so bile Poreče še popolnoma slovenske! Od poldrugsto otrok ni bilo niti 10 trdih Nemcev! Torej komaj kakih 5%. A brezobzirno so hoteli to lepo slovensko zemljo ponemčiti! Tudi danes še tod okrog Poreča slovensko ni popolnoma zamrlo. A danes je tudi v cerkvi v Porečah vse nemško in slovenski napisi so na križevih potu križem prečrtani!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vze mite zjutraj na prazen želodec kozarec na ravne »Franz-Josef« grenčice.

Zena (na nevarnem križišču): »Pazi vendar, Ivan, zavora je levo — ali pa je prešlva desno — in pazi na zeleno luč — in —
Mož (pri volanu): »Za božjo voljo. Kaitra, nehai vendar klepetati. Ti nimas druge naloge, kakor da se prometnemu stražniku nasmešljaš.«

Šolski nadzornik učencu: »Povej mi kaj stavek iz svetega pisma.«
Učenec: »Judež škarijot je šel in se obesil.«
Nadzornik: »Povej še enega, morda boljega.«
Učenec: »Pojdj in stori tudi ti tako!«

Primorske novice

V spomin nadškofju-mučniku V četrtek 28. nov. smo obhajali peto obletnico smrti nepozabnega nadškofa dr. Fr. Borgia Sedeja. Radi težavnih razmer, v katerih živimo, se je spominška pobožnost vršila v ožjem, najozjem krogu, neopaženo od široke javnosti. Ob 10 se je v goriški stolnici ob navzočnosti nadškofa in celokupnega kapitlja pela svečana sv. maša. Na koro so bogoslovci izbrano izvajali Perosijev »Requiem«. Ob isti uri se je tudi na Sveti gori ob grobu velikega pokojnika brala sv. maša v njegov spomin. Od vseh strani dežele so prihiteli zastopniki naše duhovščine — nad 25 jih je bilo —, da se poklonijo manom drugega nadpastirja. V tihi molitvi so prosili rajnega, ki je tako močno ljubil svojo škofijo, naj s svojo priprošnjo priskoči na pomoč revni, v solzah potopljeni. Ob 8 zjutraj je obiskal grob svojega prednika tudi goriški nadškof Margotti, ki je daroval zanj na oltarju svetogorske Matere sv. mašo. Pet let je že odšlo v večnost, odkar nas je zapustil predragi Francisek Borgia, njegov spomin je pa še vedno živ med nami in bo živel od roda do roda.

Duhovniške vesti. Novomašnik g. Vladimir Makovec je imenovan za stolnega vikarja v goriški stolnici; g. Henrik Marcon, ki je pred dnevi postal župnik, je imenovan za župnika dekana v Fiumicello; g. Kristofor je postal kaplan v Štandrežu pri Gorici, g. Marcel Bianca-rosa, kaplan v Ronkih, pa župni upravitelj v Doberdolu; oba zadnje imenovana gospoda ne znata nič slovenski, fari sta pa skoro docela slovenski.

V izgnanstvo. Znana slovenska goriška veletrgovca Albert Delpin in njegov sin Josip, ki sta bila v soboto 23. nov. aretirana, sta stala zadnji petek, 29. nov., pred tako imenovano pokrajinsko konfinkacijsko komisijo. Obsojena sta bila vsak na pet let izgnanstva (konfina). Kam bosta odpeljana, ne vemo, najbrž na otoke. Tudi vzroki težke odredbe niso znani. Po mestu šume razrazličnejše govorice, ki pa niso točne. Gotovo je, da sta konkurenca in ovadstvo dosegla zaželeni uspeh.

Nov mongisnor. Sv. oče je imenoval za svojega tajnega komornika z naslovom monsignor g. Fr. Mariniča (Marinja), upokojenega župnika-dekana kočjanskega.

Nove župnije in novi župniki. Goriški nadškof je povzdignil v župnije naslednje štiri vikarijate in kuracije: Kronberg pri Gorici, Osek na Vipavskem, Lokavec pri Ajdovščini in Mirnik v Brdih. Gospodje, ki so do zdaj pastirili v teh duhovnijah, so bili imenovani za župnike: znani skladatelj g. Vinko Vodopivec za Kronberg, g. France Franke za Osek, gosp. Hinko Črničar za Lokavec in g. Anton Černjaj za Mirnik.

S sedmimi vozovi so v soboto popoldne pobirali po vsem goriškem mestu železne, medene, bakrene in druge slične ostanke in starine.

Grgar. (Zaloigra.) Tukajšnji občan Anton Humar, star 35 let, je imel 14letnega sina Petra. Pred nedolгим je šel deček s svojimi sovrstniki pobirat staro vojno železje na pobočje Sv. gore. Nesreča je hotela, da je naletel na še nerazstreljen izstrelak, s katerim je tako nerodno ravnal, da se je razpočil in ga ubil. Mislite si žalost ubogega očeta. Toda njegovega trpljenja še ni bilo konec. Ovadilo so ga in tirali pred sodnijo, češ, da je on poslal dečka pobirat vojne ostanke. Mož je pa odločno ugovarjal in trdil, da so dečki izvršili nevarni pohod na lastno pest. Sodniki so mu verjeli in ga oprostil. Mogoče se jim je tudi smilil, saj ga je otrokova smrt močno skrušila.

Nova cerkev. V nedeljo t. t. m. je reški škof msgr. Santin blagoslovil novo cerkev v Matuljsh pri Voloskem. Cerkev je posvečena Kristusu-Kralju.

Urad za nadzorovanje cen so sedaj ustanovili tudi na Reki. Vodi ga pokrajinski fašistovski tajnik De Meichsner.

Prodaja mesa v Gorici. V zadnjih tednih, ko so začele groziti sankcije, se je v vsej državi in seveda tudi v Gorici omejila prodaja mesa (govodine). V torkih so bile mesnice zaprte, v sredo so pa smele prodajati samo divjačino, kuretno in domače zajce. Sedaj je odredila prefektura, da se sme tudi v sredo prosto prodajati govedina in svinjina.

Goriški prefekt o sankcijah. Pred dnevi je imela bivša Trgovska in obrtna zbornica, zdaj Sosvet za korporativno gospodarstvo, redni občni zbor. O gospodarskem položaju goriške dežele je poročal prefekt, ki je obenem tudi predsednik »Sosveta«. Glede posledic sankcij se je izrazil takole: »Pričakovati moramo, da bo uvoz kmetijskih pridelkov iz držav, ki so sklenile sankcije, neizprosno zaprt. Naša pokrajina bo mogoče občutila posledice v poglavitnem zaradi uvoza živine in lesa iz Jugoslavije; sicer pa bomo lahko dobili živino, les, zlasti tramovje in druge pridelke iz Avstrije in Ogrske. Predvsem pa moramo poskrbeti za kokušerejo in rezo kuncev v vseh družinah. Dviginiti moramo tudi pridelke oljnatih semen, kakor ricinovih, podzemeljskega oreha (!) itd. v nadomestilo za oljivo olje, katerega ne pridelamo zadosti za domače potrebe. Primanjkljaj volne in bombaža moramo izenačiti z drugimi nitkastimi pridelki, bodisi rastlinskimi, bodisi umetnimi, kot so: konoplje, lan, rayon. Gotovo ste tudi čitali, da se že grade tovarne, v katerih se bo izdelovala volna iz posnetega mleka. Skrbeti moramo tudi, da ohranimo in še dvignemo izvoz sadja in vrtnin v nesankcionistične države, kot so Nemčija, Avstrija in Ogrska. Inozemski premog moramo, kolikor je pač mogoče, nadomestiti z domačim lesenim premogom iz Arse v Istri.«

Trg sv. Andreja v Gorici. V ponedeljek, 2. t. m., se je pričel v Gorici starodavni trg sv. Andreja, ki traja navadno 8 dni. Na prostoru za sadnim trgov, na Telovadnem trgu in na trgu sv. Antona v bližini stolnice so čez noč zrasli številni kioski, stojnice, vrtljaki, čezdežne železnice, zverinjaki, avtodromi itd. in sedaj se razlega njih hroščica pesem preko mesta, okrog njih pa že od nedelje valovijo ljudske množice. Na Travniku in na Ribjem trgu so se nastanili vsakovrstni potujoči »shotegarije« in prodajalci, ki večinoma kričavo ponujajo svojo robo. O živinskem trgu bomo še poročali Ponedeljek, prvi dan trga, privabi v mesto mnogo ljudi. Nekateri pridejo po opravih, drugi iz navade, tretji iz radovednosti. Gostilne so polne, smeh in šuma je dosti, je pač trg sv. Andreja, katerega se ne sme zamuditi. Škoda, da se je vreme poslabšalo. V nedeljo in ponedeljek so viseli nad mestom nizki, sivi oblaki, ki so nas od časa do časa pozdravljali z lahko, prčečo muco.

Za kanonika v roškem stolnem kapitelju je bil imenovan v. g. Mihalč Hušo, zaslužni in priljubljeni dekan v Jelšah. Želimo delavnemu možu mnogo blagoslovov božjega in lepih uspehov v novem delokrogu.

V pomoč podeželskim posojilnicam. Zadnjo nedeljo se je ustanovil v Gorici samostojen fašistovski urad, ki si je nadel nalogo skrbeti za okrepitev in prosep kmečkih posojilnic in drugih podeželskih zadrug. Rajnka »Zadruga zveza« nam hodi v spomin in človek vidi, pa ne veruje.

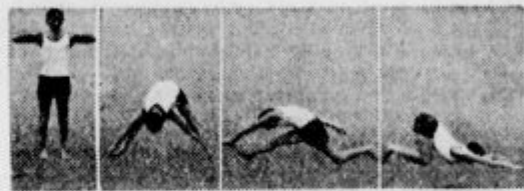
Grozna smrtna nesreča. V soboto zjutraj je vozil tržaški tramvaj skozi šentjakovski predor. Vstrie s tramvajem je hitel 33letni kotlar Just Turco. Nekaj pred izhodom iz predora na trg Vico je kolesar pretekel tramvaj za par metrov. Najbrže radi slabega cestnega tlaka, ki je močno razravan, se mu je spodrsnilo in je zavozil na tračnice. Sprevodnik je sicer skušal ustaviti svoj voz z vsemi zavorami, radi prekratke razdalje je pa težki motor vendar zadel v nesrečnega kolesarja, ga prevrnil in zmečkal, da je bil na mestu mrtev.

150 delavcev v Vzhodno Afriko. V torek 3. t. m. se je odpeljalo iz Gorice proti Genovi 150 delavcev, ki so namenjeni v Vzhodno Afriko.

Štiri poroke v eni hiši. Pred par dnevi se je v Dolini pri Trstu pripetil ta izredni slučaj: V vasi —, ki spada pod dolinsko faro, živi družina Antona in Marije Ražem. Steje šest otrok. Štirje od teh so se vsi na isti dan poročili, in sicer je 32letni Anton vzel za svojo življenjsko družico Olgo Mikolič, 30letni Kristjan pa Marijo Umek; njuni sestrji, 28letna Barbara in 26letna Marija, sta obljubili večno zvestobo Ferdinandu Racmanu in Avgustu Bartolu. Izredni dogodek je razveselil vsa vas, ki se je odela v zelenje in praznola. Domača cerkva sv. Tomaža ni mogla zajeti vseh občanarjev, gostov in radovednežev. Po cerkvenem obredu je zavalovilo po vsej vasi živahno življenje: vsa vas je bila v svatbi.

Domača telovadba

Zopet malo naprej. Predvsem tole: Kako vam gredo vaje, ki smo jih doslej vzeli? Kdor jih dela pravilno in vsak dan vsaj 10 minut, ta je gotovo že napredoval. In tudi bolj gibčen je. Pa tudi mišice ga ne bole več tako kakor prve dni. Zatorej le po tej poti naprej in uspeh ne more izostati. Za danes zopet štiri nove vaje.

1. vaja: Iz temeljne stoji (nogi vzporedni in oddaljeni druga od druge za širino dveh dlani) odročno upognemo roki not, pesti se dotikata pred prsi. Iz tega položaja suvamo s komolci močno in vodoravno nazaj, nakar se zopet povrnemo v prvotni položaj. Ko sunemo s komolci nazaj, se obenem dvignemo na prste nog ter vdihnemo zrak skozi nos. Ko se povrnemo z rokama v začetni položaj, stopimo zopet na celi stopali, obenem pa izdihnemo skozi usta. Pri tej vaji bi opozoril cenjene čitatelje predvsem na to, da so sunki neizključno v roki in ne v nogah. Če so sunki v rokah, temveč skoraj sproščeni. Prsni koš in prsna mišica se mora pri sunku nazaj dodobra pretegniti. (Slika 1.)

2. vaja: Razkoračna stoji — roki vzroči na ven (to se pravi z rokama greš gor ter v potisne malo vstran), dlani naprej. Nato izvajaj ob docela napetih kolenskih predklone na to, da so sunki neizključno v bokih in ne v nogah. Če so sunki v bokih, temveč skoraj sproščeni. Prsni koš in prsna mišica se mora pri sunku nazaj dodobra pretegniti. (Slika 2.)

3. vaja: Poklek na levo koleno, desno nogo pa potisnemo daleč naprej in je kar najbolj stegnjena. Nato se globoko predklonimo, z levo roko predročimo gor, z desno pa zaročimo. To izvedemo nekako sunkoma. Potem se takoj vzravnamo, nakar zopet sunemo z gornjim trupom v predklon s to razliko, da sedaj z desno roko predročimo gor, z levo pa zaročimo. — Ta vaja ima namen, pretegniti mišice na nogah in jo izvajamo predvsem zaradi dolgega koraka. Paziti moramo, da se preveč ne pretegnemo, odnosno, da ne čutimo v nogah prevelikih bolečin. Zatorej v začetku bolj malo potisnemo nogo naprej, potem pa vedno več, dokler ne pridemo do tako zvane »spage«, to je, da položimo obe nogi na tlak kakor kako ravnalo. (Slika 3.)

4. vaja: Poklek na obe kolena, nato izvedemo predklon z oporo obah rok na tleh. Ta poklek z oporo rok mora biti tako izveden, da dobimo med rokami in prsi ter med stegni in trebuhom prave kote. Iz tega položaja potisnemo obe roki naprej in malo narazen, tako daleč, da pridemo s prsi čim bliže tal. V tem položaju pa izvajamo s prsi hitre in ostre sunke navzdol, pri čemer moramo imeti roki stegnjeni, vendar sproščeni, da je vaja učinkovitejša. Zlasti v ramah moramo biti mehki, ker ima ta vaja zlasti namen zrahljati ramenske sklepe, ker smo tu običajno zelo trdi. (Slika 4.)

»Tepec, zakaj pa tako rjoveš?«

»Ana mi je rekla, da bo prišel črni mož z zelenimi očmi in rdečimi lasmi, če bom še naprej kričal... Sedaj vpijem že tako dolgo, pa miža še vedno ni.«